

Umenie nových médií v bývalom Československu

Od Theatergraphu k laterne magike

- *(Emil František Burian + Miroslav Kouřil*
- ***E.F.Burian: herec, režisér, spevák, hudobník, dramatik, hudobný skladateľ, básnik, publicista, dramaturg***
- Divadlo D34
- Pojem *theatergraph* vznikol zlúčením *divadla* a *filmu*
- (slov *theater* a *biograph / cinematograph*)
- „*svetelné divadlo*“
- Scénický postup
- Kombinácia premietaného obrazu (film, diapozitívy, svetlá) a javiskovej akcie.
- Burianov *theatregraph* bol jedným z najprepracovanejších systémov
- obraz nefungoval iba ako ilustrácia, ale ako aktívna významová zložka
- *Je istou odpoveďou na teóriu syntetického divadla* , o ktorej rozprávali pražskí štrukturalisti – divadlo ako syntéza mnohých umení, divadlo ako štruktúra, ktorej jednotlivé zložky sú vo vzájomnom vzťahu.

- Vtedajšie kritiky a reflexie v novinách:
- „...jeviště se stává prostorem vzdušných zjevů a vidin, jež se postupně vynořují z mlh a hustých par jako z utonulých zakletých končin...” (J. Vodák o Procitnutí jara)
- „...scéna, zahalena nepřetržitě závojem, je tím vzdálena do pomyslných sfér...” (I. Fischerová)
- „...herci se podobali ozářeným zjevením v jakési páře snů...” (A. Veselý)

Laterna Magika

- režisér Alfréd Radok a scénograf Josef Svoboda
- Prvý krát na EXPO 1958 v Bruseli

- Pracuje s filmovým a živým hercom, ktorí sú vo vzájomnej interakcii
- Využíva prechody herca z filmového plátna na javisko
- Rozvinutie divadla a filmu do podoby divadelne-filmového diela
- * „multisenzorické vnímanie“
- Polyscénický priestor

- EXPO 58 – ČS Pavilón
- <https://www.youtube.com/watch?v=AOzVbbhSlzQ>

- Josef Svoboda: <https://www.youtube.com/watch?v=FNjJLT3qPn8>
- <https://www.youtube.com/watch?v=WwEu3vQAKC8>

- Laterna magika dnes: <https://www.youtube.com/watch?v=FsIX0Pcthq0>

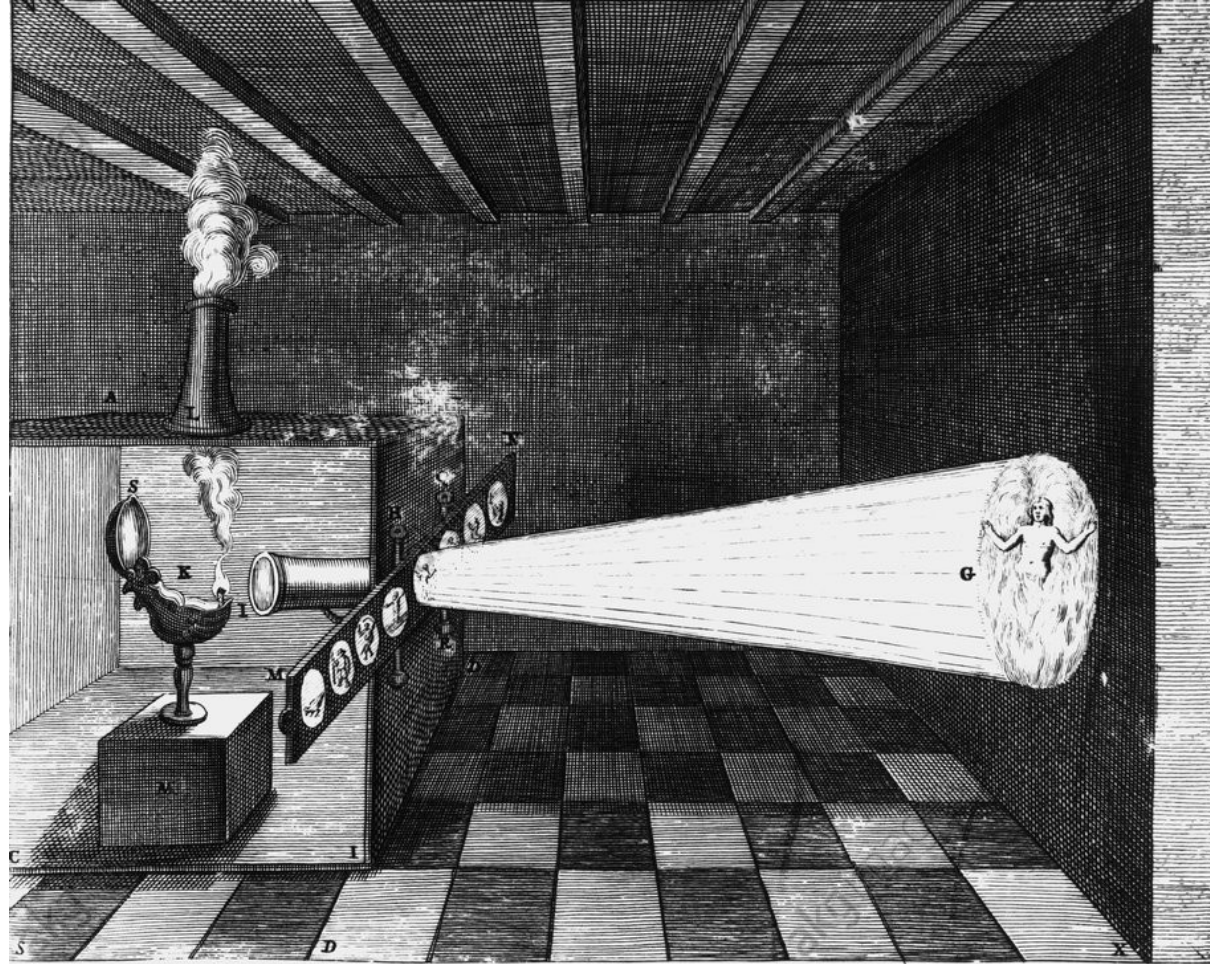
- **Laterna magica** (lat. kúzelná lampa) alebo
- **skioptikon** (z gréckeho. *skiá*, tieň)
- jednoduchý premietací prístroj na diapozitívy.

- Laterna magica vznikla v polovici 17. stor.

- holandský fyzik Christiaan Huygens (1629-1695).
- spopularizoval ju nemecký jezuita a vedec
- Athanasius Kircher v knihe *Ars magna lucis et umbrae*
- („Veľké umenie svetla a tieňa“).

Athanasius Kircher: *Ars magna lucis et umbrae*/ Veľké umenie svetla a tieňa

<https://www.youtube.com/watch?v=UERhBA3Vfka>

Umenie NM v bývalom Československu

- *Kinoautomat*, R. Činčera
- *Multimediálny projekt predstavený na EXPO 1967 v Montreale*
- *Človek a jeho dom – prvý interaktívny film na svete*
- Československý pavilon Expo 1967
- https://www.youtube.com/watch?v=3hhrk_uGzFs

- *KINOAUTOMAT – dokument ČT*
- https://www.youtube.com/watch?v=MA6UzqLD_Q

Umenie NM v bývalom Československu

- **Zdeněk Sýkora**

- *Priekopník využitia počítača pri príprave výtvarného diela*
- *Konštruktívne myslenie*
- *Kombinatorické štruktúry – organizovanie plochy obrazu v štruktúrach v podobe rastra*

- ČT krátka reportáž: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096898594-udalosti-komentare/211411000370713/obsah/164066-pocitacove-umeni-zdenka-sykory>

- *HOMEWATCH (56min dokument)*
- <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1026666614-evropane/20136219568-zdenek-sykora/>

Umenie NM v bývalom Československu

- **Zdeněk Pešánek**

- *Zakladateľ českej kinetiky*

- *kinetické, svetelné plastiky, neón, architektúra, svetelný urbanizmus*

- *Edisonova transformačná stanica*

- *Artmix reportáž:*

- <http://www.ceskatelevize.cz:8080/ivysilani/10123096165-artmix/213562229000008/titulky#t=0m53s>

- *Světlo proniká tmou*

- <https://www.youtube.com/watch?v=nCwPT9UXUUA>

- V zbierke NG Praha

datace: 1929-1930 (rekonstrukce
1995-1996)

rozměry: výška 275 cm
šířka 225 cm
hloubka 230 cm

materiál: [kov - sklo - barevné žárovky -
elektronika](#)

inventární číslo: P 8838

sbírka: [Sbírka moderního a
současného umění](#)

